

Sak 41/2020

Saksfremlegg til styret i Sykehusinnkjøp HF

Felles metode for beregning av gevinst i Sykehusinnkjøp HF

Møtedato:	19. juni 2020	
Tidligere behandlet i styret/saksnr.		
Type sak (orienteringssak, diskusjonssak, beslutningssak, temasak)	Orienteringssak	

Styret i Sykehusinnkjøp HF inviteres til å treffe følgende vedtak

1. Styret i Sykehusinnkjøp HF tar saken om Felles metode for beregning av gevinst i Sykehusinnkjøp HF til orientering

Vadsø, 12. juni 2020

Kjetil M. Istad
Administrerende direktør

1. Hva saken gjelder

Det er gjennomført et arbeid med å etablere en felles metode for beregning av gevinster i Sykehusinnkjøp HF. I denne styresaken legges det frem ny felles veileder for beregning av gevinster i Sykehusinnkjøp HF samt en orientering om arbeidet videre frem mot endelig leveranse på felles gevinst-metodikk i foretaket.

2. Bakgrunn

I November 2019 ble det gjennomført et prosjekt for å sammenstille gevinstrapporteringen fra de ulike divisjonene i Sykehusinnkjøp HF til en felles rapport. Arbeidet viste seg å bli omfattende, fordi det ikke var etablert en felles metode for å beregne gevinst i Sykehusinnkjøp HF. Det var noe ulik praksis for gevinstberegning i den enkelte divisjon. Omfanget av gevinstberegninger mellom divisjoner og i kategorier varierte. Informasjonsverdien av en konsolidert rapport på gevinster i Sykehusinnkjøp HF ville derfor bli svært begrenset før det var etablert en felles metodikk for gevinstberegning.

Med dette som bakgrunn ble det etablert et prosjekt i Sykehusinnkjøp HF for å etablere en felles metode for beregning og registrering av gevinster. Inkludert i dette arbeidet skulle det etableres en felles forankret veileder for beregning av gevinster i Sykehusinnkjøp HF, et felles verktøy for registrering av gevinster, samt en felles måte å rapportere gevinster. De to sistnevnte leveransene skulle skje etter de samme prinsippene som er lagt til grunn for felles virksomhetsrapportering, omtalt i sak 29/2020.

Den nye metodikken er gjennomført på et utvalg avsluttede anskaffelser fra 2019 i hver av divisjonene, for å teste den ut på flere kategorier og anskaffelser.

3. Hovedpunkter og vurdering av handlingsalternativer

3.1. Arbeidsmetode for utarbeidelse av ny gevinstveileder

Arbeidet er gjennomført av en arbeidsgruppe med representanter fra alle divisjonene i Sykehusinnkjøp HF. Ansvaret til det enkelte medlem i arbeidsgruppen var å presentere allerede etablert metodikk for gevinstberegning fra egen divisjon, samt representere sin divisjon sin stemme i utviklingen av ny gevinstveileder.

Utkast til gevinstveileder er gjennomgått og forankret i de ulike ledernivåene i Sykehusinnkjøp HF. Etter den interne forankringsrunden i Sykehusinnkjøp HF, ble gevinstveilederen presentert på møtet med eierrepresentanter i de regionale helseforetakene på Gardermoen den 28.februar 2020.

3.2. Hovedpunkter i gevinstveilederen

Gevinstveilederen representerer ikke en stor endring i hvordan Sykehusinnkjøp HF vil beregne og rapportere gevinster. Det er i hovedsak små forskjeller i etablert praksis i de enkelte divisjoner som er forent og samkjørt. Flere elementer er tydeliggjort for å sikre at gevinster i Sykehusinnkjøp HF kan kommuniseres og forstås på en enhetlig måte. Den fullstendige veilederen er lagt ved styresaken som vedlegg 1. Nedenfor er de viktigste elementene ved veilederen trukket frem.

- **Differensiering av målgruppe for rapportering:** Det er tydeliggjort at gevinstrapportering i Sykehusinnkjøp HF skal dekke to målgrupper:
 - **Innkjøpsperspektivet** inkluderer alle gevinster (både de som har direkte budsjetteffekt og de som ikke lett kan finnes igjen i budsjetter.
 - **Økonomiperspektivet** med utelukkende fokus på budsjetteffekt.

For å oppnå dette er det etablert en kategorisering av gevinst i to hovedtyper:

- **Kostnadsreduksjon** representerer gevinster som medfører en budsjetteffekt (eksempelvis at man oppnår en lavere pris enn hva helseforetakene tidligere betalte).
- **Kostnadsunngåelse** representerer gevinster som medfører at man unngår å øke budsjetter (eksempelvis en forhandling som medfører unngåelse av en prisøkning).

Et skille mellom disse kategoriene av gevinst vil øke presisjonen til Sykehusinnkjøp HF i gevinstrapporteringen.

- **Valg av basislinje:** For å beregne en gevinst må det sammenliknes med en alternativ situasjon. I veilederen er det lagt opp til en rangering der man som hovedregel skal benytte hva varen/tjenesten historisk har kostet, da dette gir best styringsinformasjon. Dersom dette av ulike årsaker ikke er tilgjengelig skal gjennomsnitt av tilbud, listepriiser, eller andre kilder benyttet som sammenlikningsgrunnlag.
- **Utarbeidelse av felles prinsipper:** I veilederen er det etablert noen felles prinsipper for gevinsterberegning for å sikre at tall mellom divisjoner er sammenliknbare, samt at beregningene er etterprøvbare. Prinsippene omfatter:
 - periodisering av gevinster
 - bruk av prisjustering og – diskontering
 - skille mellom engangseffekter og varige effekter
 - fordeling av gevinst på helseforetak
 - dokumentasjonskrav for beregninger
- **Etablering av en trestegs modell for beregning av gevinster:** Det er etablert en trestegs modell for gevinsterberegning. Gevinst beregnes én gang før anskaffelsen starter (steg 1), - én gang etter anskaffelsen er ferdigstilt (steg 2), og én gang 12 måneder etter at avtalen ble implementert (steg 3). Hensikten med dette er at gevinsterberegning skal kunne benyttes i prioriteringsdiskusjoner ved planlegging av anskaffelser (steg 1), at forutsetning for uttak av gevinst er kjent ved implementering av avtale (steg 2), samt for å verifisere at gevinst faktisk er hentet ut (steg 3). Ved implementering av gevinsterveilederen vil det i første omgang være fokus på steg 2.

3.3. Pilotering av veileder på avsluttede anskaffelser i 2019

I tillegg til veilederen er det utarbeidet en felles mal for registrering av gevinster (midlertidig i et Excel-format, inntil malen utvikles i et mer robust verktøy). Ved bruk av registreringsmalen skal det sikres at veilederen følges og at data blir registrert på en lik og en enhetlig måte. Registreringsmalen er testet på et utvalg avsluttede anskaffelser i 2019. Arbeidet er sluttført. Målsetningen var å dekke 80 % av alle avsluttede anskaffelser i 2019 målt i verdi. Oversikten nedenfor beskriver andelen av anskaffelsesverdien i hver divisjon, der registreringsmalen, etter ny metodikk, nå er testet:

	Sør-Øst	Nord	Vest	Midt-Norge	Nasjonale Tjenester	LIS
Andel av avsluttede anskaffelser gevinstermal er testet på (målt i verdi)	70 %	0 %	68 %	77 %	12 %	89 %

Det gjøres oppmerksom på at målekortet i virksomhetsrapporten (sak 40/2020) teller antall gevinsterberegninger uavhengig av metodikk. Ovennevnte pilotering har kun hatt fokus på den nye metodikken. Andels-tall i de to sakene vil derfor variere.

Hensikten med dette arbeidet, utover å få en oversikt for gevinster i 2019, har vært:

- Teste om veilederen fungerer for alle divisjoner og kategorier og eventuelt gjøre justeringer
- Teste hvorvidt verktøyet fungerer og om det er brukervennlig
- Forstå hvilke utslag rapporteringen gir, sammenliknet med historisk rapportering
- Utarbeide eksempler for ulike kategorier som kan legges i en referansedatabase
- Starte opplæring av prosjektledere i ny veileder

3.4. Veien frem til endelig leveranse

Gjenstående arbeid omfatter å etablere et felles verktøy for registrering av gevinster på tvers av divisjonene i Sykehusinnkjøp HF, samt gjennomføre en opplæring for prosjektledere i Sykehusinnkjøp HF. Dermed kan gevinstberegning for anskaffelser gjennomført i 2020 gjennomføres fortløpende etter ny metodikk.

Registreringsverktøyet som utvikles vil basere seg på ovennevnte Excel-mal, i en programvare som heter PowerApps. PowerApps er en del av Sykehusinnkjøp HF sin IT plattform. Data skrives inn og registreres rett i database. Forvaltningen av registreringsverktøyet vil ligge sentralt i egen IKT-avdeling. Dette vil bidra til at registrering av gevinster blir robust og i henhold til prinsipper for ny felles virksomhetsrapportering.

Fremdrift på nytt registreringsverktøy vil være avhengig av tilgjengelige fagressurser på IKT i forhold til utviklingen i oppdragsmengde vedrørende Covid-19. Rapport for oppfølging av gevinster vil presenteres på styremøte i september.

4. Anbefaling

Styret i Sykehusinnkjøp HF tar saken om Felles metode for beregning av gevinst i Sykehusinnkjøp HF til orientering.

Trykte vedlegg:

1. *Veileder gevinst v.1.0*